

Naša SKUPNOST

GLASILO SZDL LJUBLJANA MOSTE-POLJE

VII. LETNIK

MAJ 1966

5. ŠT.

CENA 0.30 N. DIN (30 S. DIN)

Pesem nam je v srce...

PESEM NAM JE V SRCE PADLA
ŠIROKO, RAVNO IZPELJITE

CESTO

(Oton Župančič)

Na današnji dan pred sedemdesetimi leti se je množično zborovanje delavcev v Chicagu, ki so zahtevali osemurni delavnik, končalo s strelci policije. Na pobudo II. internacionale so delavci širom po svetu začeli na ta dan organizirati delavske demonstracije.

Prvi maj, praznik borbene solidarnosti delavcev vsega sveta, je dobival vedno večji pomen. Vedno širše so bile vrste delavskega razreda, vedno močnejši njihov glas, in to ne le za skrajšan delovni čas, temveč tudi za širše — ekonomske, socialne in politične pravice vseh delovnih ljudi. Klic »Proletarci vseh dežel, združite se!« je močno odjeknil tudi pri nas. V obdobju kapitalistične Jugoslavije in policijskega nasilja je delavski razred na prvi maj pregledal svoje vrste, rezultate dela in si zadal nove naloge za odločilne spopade s silami fašizma in reakcije.

Moščansko-poljski proletariat je dolga leta manifestiral 1. maj — svoj praznik — s pohodi na Janče, Besnico k Pečarju in v druge kraje, seveda ob »zaščiti« žandarmerije iz Vevč in ljubljanske policije.

V obdobju ljudske revolucije se je uresničilo to, za kar so se bojevali delavci vsega sveta v vsej svoji zgodovini.

Rdeča zastava z napisom »Proletarci vseh dežel, združite se!« je zaplapolala na Besnici, na Jančah, pri Pečarju in drugje ob zaščiti borcev II. grupe odredov in borcev drugih narodnoosvobodilnih enot. Po štiriletnem boju proti okupatorjem in domačim izdajalcem je delavski razred leta 1945 prvič v svoji zgodovini slavil Prvi maj v svobodi. V roke je dobil ključ svoje nadaljnje poti. Koraka po tej poti, ki ni nič manj težavna od poti, po kateri se je prebijal skozi desetletja prej. Boj za obnovo domovine, da

zavrtimo kolesa naše proizvodnje, je terjal novih naporov vseh naših delovnih ljudi.

Letos bo minilo petindvajset let od odločilne prelomnice v naši zgodovini, ko je počila prva puška, in enaindvajset let od tedaj, ko smo orožje zamenjali s kramp in lopatami. Odveč bi bilo naštevati zmage in uspehe, ki smo jih dosegli v tem času. Vsakomur pade to v oči, če ni slep. Spričo teh uspehov pa ne smemo obstati in se zadovoljiti s tem, kar smo ustvarili. Naša pot v boljše življenje terja od nas še vedno revolucionarno voljo in prizadevnost, napore, ki ne smejo biti nič manjši kot v preteklosti. Boj za lepše in humanejše odnose med ljudmi zahteva stalne napore vseh naših delovnih ljudi. Tudi hitrejši razmah samoupravljanja, delitve po delu, krepitev materialne osnove delovnih organizacij in njihovo neposredno razpolaganje z njo zahteva, da smo revolucionarni in aktivni. Z reformo ustvarjamo nove pogoje za še hitrejši napredek. To pa zahteva od nas, da jo pojmuje mo v širšem smislu, da gre ne le za določena preračunavanja v našem gospodarskem življenju, temveč da gre zamnogo globlje spremembe. Gre za to, da bo delovni človek odločal o pogojih dela in o uporabi presežne vrednosti, gre za globoko družbeno reformo, reformo v naši zavesti, da odpravimo vse tisto, kar ovira naš razvoj, kar vznemirja in razburja naše občane zaradi posameznih deformacij in anomalij, ki so odraz človekovih slabosti.

V tradiciji praznovanja 1. maja kot mednarodnega praznika delavcev vsega sveta izrazimo na ta dan tudi polno solidarnost in podporo pravičnemu boju proti kolonializmu za nacionalno in socialno osvoboditev in samostojen razvoj.

Prispevajmo nove napore za zgraditev srečnejše bodočnosti naših narodov, za boljše življenje vseh naših občanov in nadaljnji razvoj naše lokalne skupnosti občine Moste-Polje.

Polde Maček

Družbenopolitične organizacije
in skupščina občine Ljubljana Moste-Polje

čestitajo vsem občanom
in članom delovnih kolektivov

za praznik dela 1. maj

Izvajanje stanovanjske reforme v občini Ljubljana Moste-Polje

Na eni zadnjih sej občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje so obravnavali problematiko stanovanjske reforme. V razpravi je bilo izrečenih nekaj kritičnih pripomb o delu stanovanjskega podjetja naše občine. Gre namreč za to, da bi moralo to podjetje hitreje reševati številne probleme in naloge, ki jih ima pred seboj.

Sprejet je bil sklep, da stanovanjsko podjetje pripravi za občinsko skupščino informacijo, v kateri naj bi med drugim bili tudi odgovori na nekatera neresena vprašanja, kot na primer:

1. S kolikšnimi sredstvi od najemnin naj bi razpolagalo stanovanjsko podjetje in koliko teh sredstev je predvidenih za tekoče in investicijsko vzdrževanje?

2. Kakšna bo režija stanovanjskega podjetja glede na to, da so hišni sveti do sedaj izkoriščali 3 do 7 % sredstev.

3. Koliko stanovanjskih podjetij je na območju občine Ljubljana Moste-Polje in kakšna stanovanja upravljajo (nova ali stara)?

4. Kakšna in kolikšna sredstva namerava stanovanjsko podjetje uporabiti za ureditev in rekonstrukcijo obstoječih stanovanj glede na to, da v informacijski, ki jo je podal na tej seji direktor stanovanjskega podjetja, govori da o tem bo del teh sredstev od najemnin namenjen za razširjeno reprodukcijo? Znano je namreč, da mora stanovanjsko podjetje skrbeti predvsem za tekoče in investicijsko vzdrževanje obstoječih stanovanj.

5. Kdo misli na druge probleme, ki se pojavljajo ob novi stanovanjski izgradnji neke soseske: šolski prostor, trgovina, gostinstvo in drugi objekti družbenega standarda.

V razpravi so bili v zvezi s tem izoblikovani naslednji predlogi:

Ker že imamo stanovanjsko podjetje, naj bi se sredstva iz stanarin uporabljala v prvi vrsti za vzdrževanje in obnovo stanovanjskega fonda, čim manjši del teh sredstev pa naj bi se uporabil za neproduktivne administrativne izdatke.

Stanovanjsko podjetje naj skrbi tudi za razvoj in ureditev poslovnih lokalov, ki naj služijo občanom. Sredstva za razširjeno reprodukcijo pa naj bi se združevala na širšem območju, tako da bi s tem dosegli združeno in industrijsko gradnjo stanovanj in objektov, ki pripadajo stanovanjski soseski.

Po predvidevanjih bodo v najkrajšem času dokončno izračunane najemnine po novem in odločbe vročene stanovalcem.

Na podlagi najnovejših podatkov je v naši občini trenutno 3200 stanovanj in 152 lokalov, s katerimi upravlja stanovanjsko podjetje.

V zvezi z vsem tem pa nastajajo tudi problemi, med drugimi tudi zato, ker nekatere delovne organizacije ustanovljajo svoje stanovanjske enote. To so: Saturnus, Teol, Kemična tovarna, Zito, SAP in Agrokombinat Emona. Celo manj-

še delovne organizacije so ustanovljale svoje stanovanjske enote, med njimi tudi take, ki razpolagajo z zelo majhnim stanovanjskim fondom. Naj v zvezi s tem omenimo samo to, da je ustanovljeno na področju mesta Ljubljane 37 stanovanjskih podjetij. Za to bo nujno, da pristojni dejavniki na Mestnem svetu in v republiškem merilu s posebnimi predpisi določijo, katere gospodarske organizacije lahko ustanovijo svojo stanovanjsko enoto. (Obstaja predlog, naj bi to bila tista podjetja, ki razpolagajo z najmanj 500 stanovanji).

V programu družbenega razvoja naše občine za leto 1966 je predvidena gradnja 867 stanovanj. Od tega bo po šestem natečaju dokončanih 267 in po sedmem natečaju 360 stanovanj, ki so jih začeli graditi že v letu 1965 oziroma 1966.

Poleg tega bodo pričeli v letu 1966 graditi še 240 novih stanovanj. Tako bo od skupnega števila 867 predvidoma vseljivih v 1966. letu 388 stanovanj.

Prav tako bodo pričeli 130 hiš graditi zasebniki. Po podatkih sveta za urbanizem je v bližini 170 prostora za lokacijske odločbe zasebnega lastništva.

V mesecu marcu je občinska skupščina Ljubljana Moste-Polje v sodelovanju z občinskim odborom SZDL in občinskim sindikalnim svetom sklicala posvetovanje o stanovanjski reformi. Posvetovanja so se udeležili predstavniki gospodarskih organizacij, stanovanjskega podjetja, kreditne banke in hranilnice.

Iz uvodnega pojasnila, ki ga je podal direktor stanovanjskega podjetja naše občine Alojz Girandon, in iz kasnejše razprave povzemamo naslednje ugotovitve:

Nova stanovanjska zakonodaja, ki ureja na podlagi zveznih in republiških predpisov kakor tudi na osnovi odlokov Mestnega sveta in naše občine gospodarjenje s stano-

vanjskim fondom, je v glavnem že izoblikovana.

Nekatera vprašanja, ki jih je treba s posebnimi predpisi še urediti, pa bodo verjetno rešena v najkrajšem času. S strani delovnih organizacij je bilo sprva čutili nezaupanje do novoustanovljenega stanovanjskega podjetja. To nezaupanje je bilo ponekod tudi upravičeno. Po tem posvetovanju pa je položaj nekoliko drugačen. Sedaj so stvari že mnogo jasnejše. Razumljivo pa je, da vsaka nova stvar poraja neko stopnjo odpora, dokler se ne pokaže kot nujna. Tiste gospodarske organizacije v naši občini, ki so ustanovile svoja stanovanjska podjetja, naj bi s posebno pogodbo prenesle svoj stanovanjski fond v upravljanje občinskemu stanovanjskemu podjetju. V pogodbi bi bile na podlagi zakonskih predpisov natančno zagotovljene pravice delovnih organizacij do lastnega stanovanjskega

fonda. Delovne organizacije s tem prenosom ne izgubljajo ničesar, postanejo pa soustanovitelji občinskega stanovanjskega podjetja. Kot take imajo nekatere pravice pri upravljanju podjetja. Stanovanjsko podjetje prevzame skrb za tekoče in investicijsko vzdrževanje stanovanjskega fonda. V pogodbi bo določeno, da bo vlagatelj imel vso pravico razpolagati s sredstvi, ki jih bo vložil v stanovanjsko podjetje.

Poseben problem, ki ga bo treba čimprej rešiti, predstavlja gospodarjenje nad stanovanjskimi zgradbami. So primeri da je v stanovanjskem bloku, v katerem stanuje 50 stanovalcev, nič manj kot 19 investitorjev (splošno ljudsko premoženje, delovne organizacije in zasebniki).

Stanovanjsko podjetje in kreditna banka bi v novem sistemu poleg delovnih organizacij postala

glavna nosilca stanovanjske gradnje. Stanovanjsko podjetje v občini bi poleg namenskih sredstev iz stanarin za gradnjo stanovanj združevalo tudi sredstva delovnih organizacij in prevzelo dolžnost gradnje stanovanj za delavce v podjetjih.

Kreditna banka pa bi sodelovala s krediti za stanovanjsko gradnjo. V tem smislu je v pripravi osnutek pogodbe o poslovnem sodelovanju med podjetjem in banko.

Na tem posvetovanju sta bila sprejeta naslednja dva sklepa:

a) glede na to, da je v gospodarskih organizacijah še dosti članov Zveze borcev, ki nimajo stanovanja, naj bi se temu posvetila vsa pozornost;

b) občinska skupščina naj bi čimprej poslala delovnim organizacijam obračun stanovanjskega sklada in delovnim ljudem pojasnila stanje tega sklada.

Zakaj vlagati nova sredstva v zidove

V zadnjem času se je ponovno razvila polemika o smotnosti graditve novih pekarskih kapacitet, in sicer v zvezi s sprejemom finančnega načrta mesta Ljubljane in financiranjem skupnih potreb mesta. Ob razpravi na seji Mestnega sveta Ljubljane dne 8. aprila letos je bil sprejet tudi odlok o razdelitvi sredstev kreditnega sklada, po katerem je del sredstev namenjen za gradnjo še ene pekarnice v Ljubljani.

Menimo, da je takšna investicija nesmotna in v nasprotju z že sprejetimi nalogami Mestnega sveta z dne 8. februarja 1961, ko je le-ta proglasil gradnjo industrijske pekarnice v Ljubljani za skupno nalogo vseh občin mesta Ljubljane; z njo naj bi bila rešena tako problem dotrajanosti obstoječih pekarskih kapacitet kot za daljše obdobje tudi oskrba mesta Ljubljana z zadostnimi količinami kruha in peciva.

V ta namen je bila sklenjena med Mestnim svetom Ljubljane in živilskim kombinatom Zito dne 25. maja 1963 pogodba, s katero je predvidena dokončna zgraditev centralne pekarnice na Šmartinski cesti v vrednosti 586.067,051 starih dinarjev. Za realizacijo tega objekta je bilo najeto posojilo pri KB Ljubljana v višini 400 milijonov S dinarjev in 62.100.000 S dinarjev bivšega sklada OLO Ljubljana v obliki združenega prenositvenega kredita pri Mestnem skladu za komunalno izgradnjo v Ljubljani, kateremu je dolžno podjetje Zito vračati kredite v polletnih anuitetah za dobo 40 let z 2 % obrestno mero.

Ker je bilo vprašanje ukinitve številnih zastarelih pekarn na področju mesta Ljubljana zaradi zastarele tehnične in sanitarne opremljenosti že dalj časa pereče, je posebna strokovna komisija, formirana pri takratni okrajni gospodarski zbornici OLO Ljubljana glede na pravilnik o tehničnih pogojih pri gradnji in rekonstrukciji pekarn (Ur. list FLRJ št. 42/60), izdelala predlog o ureditvi proizvodnih kapacitet za peko kruha in peciva za ozemlje vseh mestnih občin. Po tem predlogu je bilo ugotovljeno, da bo potrebno po dograditvi nove pekarnice na Šmartinski cesti in že zgrajene moderne pekarnice v Samovi ul. ukiniti vse dotrajane pekarnice, razen pekarn v Kotnikovi ulici in na Vidovdanski cesti.

Podjetje Zito je predlog te komisije dosledno izvedlo že avgusta 1964, to je takoj, ko je pričela z obratovanjem nova pekarna na Šmartinski cesti, in likvidiralo vseh svojih 11 zastarelih pekarn.

Glede na dejstvo, da ta sklep ni bil dosledno izveden na vsem teritoriju Ljubljane, pa se je nova pekarna na Šmartinski cesti znašla v položaju, da ne izkorišča vseh svojih kapacitet, s čimer postaja problematična njena rentabilnost na eni strani, na drugi na absurd — sklep Mestnega sveta o novih vlaganjih v družbenih sredstvih v isto dejavnost, vendar na drugem kraju.

Obseg proizvodnih kapacitet za mesto Ljubljana je bil izračunan na resničnih potrebah prebivalstva ter so v tem smislu tudi projektirali graditi novo pekarno; ta ima v vgrajitvi že tretje proizvodne linije možnost z minimalno investicijo (obstoječa zgradba s potrebnimi stranskimi prostori je že ustrezno dimenzionirana)

povečati svoje kapacitete v že zgrajeni pekarni še za eno tretjino.

Iz doslej ugotovljenih podatkov je videti, da je povprečna dnevna poraba kruha in peciva v Ljubljani in ožji okolici 60 ton kruha in 11 ton peciva, torej skupno 71 ton. Ta količina kruha variira glede na letne čase (turizem), razne prireditve in praznike tako, da je v takih obdobjih poraba nekoliko večja. V dnevih pred nedeljami in prazniki se poveča poraba za okoli 50 %.

Novi pekarni na Šmartinski cesti in Samovi sta že pri dosedanjih kapacitetah sposobni zagotoviti prej nakazane količine kruha. Če bi pekarna na Šmartinski obratovala dnevno 21 ur in če v eni uri speče 1500 kg kruha na eni liniji, potem je možno že na obstoječih dveh linijah speči 63 ton kruha dnevno. Pri tem niso upoštevane kapacitete nove pekarnice v Samovi ulici, ki prav tako proizvede dnevno 20 ton kruha; in še vedno obstaja rezerva za povečane potrebe v dnevih pred nedeljami in prazniki in za kritje potreb po pecivu — ob upoštevanju zmanjšanja kapacitet peke za pecivo s faktorjem 2,3.

Iz vsega doslej navedenega lahko torej zaključimo, da obstoječe kapacitete kombinata ZITO pri polnem izkoriščanju tehnoloških možnosti popolnoma zadoščajo za pokritje vseh potreb po kruhu in pecivu ljubljanskega tržišča, pri čemer predstavlja minimalna investicija (vgrajitev samo strojnega dela tretje linije) potencialno rezervo za kritje morebitnih perspektivnih potreb mesta Ljubljane. V tem pa se kaže vsa negospodarnost naložb v gradnjo novih pekarn v Ljubljani ter se samo po sebi vsiljuje vprašanje:

»Ali je odločitev Mestnega sveta Ljubljana z dne 8. 4. 1966 ekonomsko upravičena?«

OBVESTILO

Od 1. 1962 posluje v Ljubljani, Vide Pregarčeve ul. 6, pisarna za pravno pomoč Ljubljana Moste-Polje, ki ima nalogo nuditi pravno pomoč občanom naše občine. Po pogodbi med občinsko skupščino in pisarno je le-ta dolžna dajati občanom ustne in pismene pravne nasvete brezplačno. Da bi pisarna lahko nemoteno delovala, je pred nedavnim uvedla tudi dežurno službo, ki dela vsak dan, razen ob sobotah, od 17. do 19. ure.

Občani lahko prihajajo v pisarno po pravno pomoč tudi v dopoldanskem času in jo bodo tudi takoj dobili, razen če so odvetniki službeno odsotni. Tajništvo skupščine občine Ljubljana Moste-Polje

Kako hitro do ustreznega stanovanja?

Kreditna banka in hranilnica Ljubljana je izdala pravilnik o varčevanju in posojilih občanov za nakup in gradnjo stanovanj. Namen tega pravilnika je predvsem omogočiti mladim ljudem, ki se vključujejo v proizvodnjo, čimprej priti do svojega stanovanja. S tem bi v bodoče zagotovili bolj načrtno in zgoščeno industrijsko gradnjo stanovanjskih sosesk, ki pa bi seveda ustrezala sodobnim urbanističnim zahtevam.

Znano je, da je bil v vseh povojnih letih zelo pereč problem zagotoviti mladim ljudem stanovanje. Prav gotovo si vsak človek na tihem želi slej ko prej priti do svojega stanovanja ali hiše. Novi pogoji varčevanja za stanovanje pa omogočajo, da bo ta želja uresničljiva. Oglejmo si na kratko nekatere najvažnejše člene tega pravilnika: Najdaljša varčevalna doba je deset

let, najkrajša pa 13 mesecev. Mesečni obrok znaša najmanj 100 ND in zapade v vplačilo z dnem, ki je določen v pogodbi. Varčevalec se lahko odloči tudi za večji obrok in si s tem poveča osnovno in pravico do večjega posojila.

Prihranjena vsota mora biti najmanj tolikšna, da zagotovi posojilo v višini 3000 ND. Varčevalec z varčevalno dobo 13 mesecev dobi 50 % posojila od vloge, varčevalec z varčevalno dobo desetih let pa dobi 300 % od vloge. Obrestna mera na posojilo znaša 2 %. Tisti, ki vplačuje obroke iz svojega deviznega računa, odprtega pri KB Ljubljana, mu bo le-ta priznala dodatno še 20 % posojila od privarčevane dinarske vsote.

Z višjimi ali prekomernimi vplačili se pridobi višja osnova za posojilo, vendar le od zneskov, ki so bili vplačani najmanj trinajst mesecev pred potekom roka in ob pogojih, ki veljajo za tako dobo varčevanja.

Zanimivo je morda še to, da bo namensko vezane vloge banke obrestovala po 1 % obrestni meri ter jih bo pripisala ob koncu vsakega leta k vloženi glavnici.

Kreditna Banka in hranilnica je izdala tudi pravilnik o zbiranju namenskih sredstev gospodarskih in drugih družbenopolitičnih skupnosti za stanovanjsko gradnjo. Tudi ta sredstva bodo nedvomno prispevala k temu, da bo delovnim ljudem omogočeno čimprej priti do stanovanja.

Skupščina stanovalcev

V MESECU APRILU VOLITVE DELEGATOV V SKUPŠČINO STANOVALCEV PRI STANOVANJSKEM PODJETJU LJUBLJANA MOSTE-POLJE.

Delovna skupnost stanovanjskega podjetja Ljubljana Moste-Polje je na seji 2. aprila letos sprejela sklep o razpisu prvih volitev delegatov v skupščino stanovalcev, ki bo pri tem podjetju.

Do sprejetja statuta podjetja se po tem sklepu določa število delegatov v skupščino stanovalcev tako, da bo vsaka stanovanjska hiša, s katero gospodari podjetje, zastopana v skupščini z enim delegatom. Delegate izvolijo v skupščino stanovalci na zborih po stanovanjskih hišah; zbere skličejo hišni sveti.

Na zboru sodelujejo tudi najemniki poslovnih prostorov, in sicer tako, da je na vsakem zboru navzoč po en zastopnik najetega lokala s pravico glasovanja o kandidatih za delegate v skupščino stanovalcev.

Pri stanovanjskem podjetju je imenovana tričlanska volilna komisija, ki bo nadzirala potek volitev. V komisijo so določeni:

Ljubo Gobec, referent za stanovanjske zadeve občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje, Miroslov Lipuš in Anton Gorjanc — kot člana.

Zbori stanovalcev, na katerih bodo volili delegate za skupščino stanovalcev, morajo biti najkasneje do prvega zasedanja skupščine stanovalcev, ki bo 10. maja letos.

Petindvajset dolgih let

Kako je bil pred 25 leti ustanovljen rajonski odbor OF — delo aktivistov je bilo odgovorno in nevarno — pripovedujeta Jezeršek in Perme

Letos praznujemo 25-letnico ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda. V zvezi s tem smo naprosili za razgovor nekdanja aktivista Ludvika Jezerška in Martina Perme, ki sta bila nazvoča na ustanovnem sestanku rajonskega OF odbora v Mostah. V obujanju spominov sta med drugim povedala tole:

LUDVIK JEZERŠEK

Sestanek je bil v hiši Pavla Pavčiča na Zaloški cesti št. 181. Tu je imel Pavčič tesarstvo. Se-

Ludvik Jezeršek

stali smo se nekega sončnega popoldneva, mislim da je bilo to v začetku maja 1941. Navzoči so bili zastopniki raznih naprednih strank in gibanj (KP, Sokoli, krščanski socialisti), vsega nas je bilo prisotnih okoli 15. Dobro se spominjam Martina Perme, Pavla Pavčiča, Marinčka, Osenjaka in drugih. Ker me spomin že zapušča, ne morem navesti vseh podrobnosti. Predvsem je šlo za to, da se v tistih težkih časih združijo vse napredne sile v enotno fronto za boj proti okupatorju in domačim izdajalcem. Ker smo se med seboj poznali, ni bilo treba nekega posebnega znaka za sporazumevanje. Medtem ko smo imeli mi sestanek, sta Pavčičeva sinova pazila, da se ne bi približal kak nepoklican in nezaželen gost. O poteku sestanka ne bi mogel kaj več povedati, ker se podrobnosti ne spominjam več. Verjetno bi kaj več o tem povedal tovariš Perme.

Še isti večer, po tem sestanku, sva s tovarišem Židanim in njegovim sinom Milanom naredila

Martin Perme

na stenah takratnega mladinskega doma na Kodeljevem napisno akcijo. Židan je že imel pripravljen nekak klišé s simbolom OF (Triglav in črki OF) in rdečo minijevno barvo. Takoj smo se vrgli na zbiranje orožja in pa na organizacijo trojk. Jaz sem v glavnem deloval po sokolski liniji; simpatizerje za OF smo pridobivali po Zeleni jami in v Vodmatu, in sicer predvsem iz vrst naraščajnikov in članov Sokola. V obdobju od avgusta do konca 1941. leta sem se ukvarjal s tem, da sem oprezno ugotavljal, kdo od posameznikov na tem območju je levo usmerjen, in jih pridobival.

Vsak je poznal samo svojo trojko, da če bi koga prijeli, ne bi mogel v nobenem primeru izdati vse mreže. V navedenem obdobju smo tako pritegnili k delu 90% članstva Sokola, tj. približno 250—300 ljudi.

Iz teh takomenovanih trojk smo že v jeseni leta 1941 ustanavljali ulične odbore OF. Tako smo v Povšetovi ulici ustanovili 2 ulična odbora (za spodnji in zgornji del), v Koblarjevi, Zadrugi, Klunovi in Malejevi ulici pa po en odbor. Poleg tega pa še Na peči in v Kodeljevem gradu. Več uličnih odborov je tvorilo kvartni oziroma terenski odbor, kakor se je pozneje preimenoval. V trojkah so bili predvsem mladi ljudje, ki so pridno zbirali

vedno na razpolago za sestanke. Spominjam se, da smo imeli izdelan načrt terena v Mostah in na Kodeljevem. Hiše smo označevali s štirikotniki. Kolikor

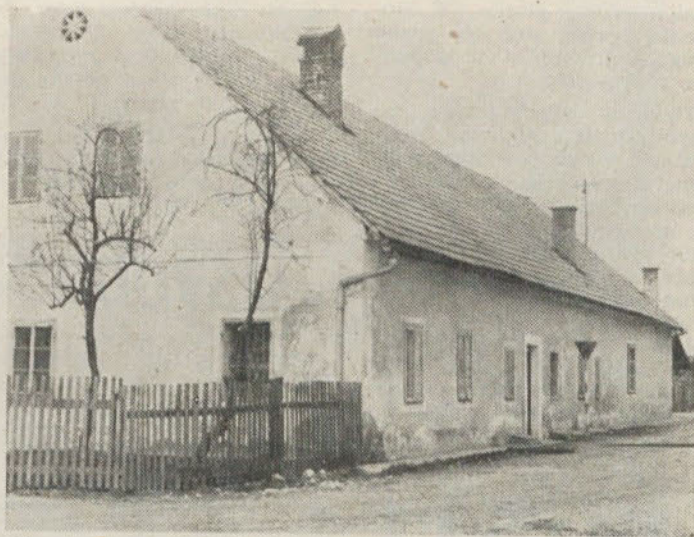
Pavel Pavčič

je bilo štirikotnikov, toliko strank je stanovalo v tisti hiši. Simpatizerje oziroma nasprotnike OF smo označevali s plus in minus, takomenovane nevtalce pa z OR (oprezna rit).

MARTIN PERME

Najprej smo ustanovili rajonski odbor. Iniciativo je dala KPS, njena predstavnika pa sta bila Ivan Osenjak in Nussdorfer. Do združitve je prišlo takole: Tone Marinček je navezal stike prek Naceta Novaka iz Ribniške ulice. Novak je bil sosed Andreja Šturma, ki je bil starosta Sokola in takoj pripravljen pristopiti s svojo skupino.

Ustanovni sestanek, ki je bil pri Pavčiču, je začel Osenjak. Potem je Ivan Bratko v imenu KP nadal pregled dogodkov in obrazložil

Hiša Pavla Pavčiča, kjer so ustanovili raj. odbor OF

orožje ter se pripravljali za izvajanje sabotažnih akcij. Poleg tega smo ustanavljali tudi narodno zaščito. Spominjam se, da je pri zaščiti največ delal Milan Harmelj.

Člane narodne zaščite in ulične odbore smo zaprisegli, in sicer po skupinah. To smo delali v mojem stanovanju v Povšetovi ulici št. 82. Teksta zaprisege se več ne spominjam. Tudi moja žena Nada je že takrat delala po ženski liniji.

Večkrat so prihajali k meni Ivan Bratko, Kovač-Lajči, Fani Zagarjeva, Marija Leskoškova, Zima Vrščaj, Polde Krese, Milan Česnik in Pepe Zornada. Slednji je ušel iz bolnišnice, kjer je bil zaprt, in smo ga potem odpravili po zvezi v partizane.

Povezava po sokolski liniji je šla prek Andreja Šturma, ki je bil starosta. Kljub njegovi ne-gibnosti je bil zelo aktiven in idejno privržen OF. Njegovi naveti so bili zelo dragoceni za osvobodilno gibanje, hiša pa

sklep o ustanovitvi OF za Slovenijo. Potem je še dal smernice za delo, s katerimi smo takoj soglašali. Izvolili smo izvršni odbor RO, v katerem so bile zastopane vse tri skupine. Za sekretarja je bil izvoljen Ivan Bratko (predstavnika KP), Marinček je bil v odboru kot krščanski socialist, Martin Perme pa kot Sokol.

Po tem sestanku smo pričeli organizirano pridobivati nove člane in ustanavljati trojke. Tako smo na primer do oktobra leta 1941 ustanovili okoli 80 uličnih odborov in odborov v podjetjih. Mladina se je močno organizirala. Tu je veliko vlogo odigral SKOJ.

Prvi blagajnik v RO je bil Dušan Zadavec. Pozneje sem te posle od njega prevzel jaz.

Sestanke smo imeli v gostilni Prijatelj in v Gosposki ulici, v pisarni Naš vrt ali Naša živalica — ne vem več točno, kako se je imenovala. Poleg tega smo se

sestajali še pri Avgustu Kregarju na Zaloški cesti, pri Andreju Šturmu v Ribiški ulici, pri Jezeršku v Povšetovi ulici in pri meni v Okiškega ul. št. 8.

Zelo aktiven in delaven je bil Franc Židan, ki je stanoval v Povšetovi ulici št. 100. Med drugim je s svojim sinom Milanom in še z nekaterimi mladinci prerezal vojaški telefonski vod. V službi je bil v mestni kladnici in je tam imel tudi skladišče orožja. V zvezi z njim naj omenim neko dogodivščino:

Imel je shranjen radijski oddajnik. Ko je zvedel, da bo v kladnici racija, ga je prenesel na dom in ga skril pod pod, kjer so imeli kopalnico. Nekega dne je poklical mene in mojo hčerko in nama pokazal kam je skril oddajnik. Menil sem, da je to nevarno mesto, zato sva takoj šla iskati primernejši prostor. Končno smo se odločili, da ga damo v vodnjak. Toda mislim, da ni-

smo upoštevali arhimedovega zakona in sod se nikakor ni hotel potopiti. Potem so ženske prinesle kamenje in navezali smo ga na sod. Toda tudi sedaj se ni potopil. Delali smo ponoči do 23. ure, ko je bila že zdavnaj policijska ura. Navsezadnje sva sod potegnili iz vodnjaka. Ugotovila sva, da le ni popolnoma zanesljiv, ker so vanj že prodirale posamezne vodne kaplje. Židan je sprejemnik pozneje nekam odpremil.

Pripomnil bi še, da smo od simpatizerjev OF pobirali tudi članarino v znesku 10 lir. To je bil precejšen znesek, če se vzame, da so bile povprečne mesečne uradniške plače 600 lir.

Zbirali smo tudi prostovoljne prispevke in organizirali posojila za OF. Za posojila smo ustanovili posebno komisijo, v kateri sem bil jaz predsednik, člana pa Vinko Križaj in Ivan Kreačič.

PROGRAM

proslav in prireditve v počastitev 25. obletnice vstaje in tedna mladosti

25. OBLETNICT USTANOVITVE OSVOBODILNE FRONTE IN 1. MAJ

28. 4.

Svečana razširjena seja občinskega odbora SZDL.

27. 4.

Taborniški odred Črni mrav bo v Kodeljevem parku organiziral taborni ogenj.

24.—30. 4.

V krajevnih organizacijah SZDL bodo proslave in prireditve v počastitev 25-letnice ustanovitve OF in 1. maja.

30. 4.

Kresovanje na Jančah, kašelskem hribu, Pugledu in na Urhu. Vevški in mladinski pihalni orkester bosta priredila v Polju in Mostah promenadni koncert.

1. maj

Budnica, prvomajska praznovanja, izleti.

OSVOBODITEV LJUBLJANE — 9. MAJ

Osrednja prireditve bo pohod ob žici okupirane Ljubljane.

TEDEN POČITNIŠKE ZVEZE — OD 15.—21. MAJA

V tednu počitniške zveze bo ta pripravila vrsto predavanj in propagandnih akcij.

TITOVA STAFETA:

17. maj

Prek naše občine bo potekala pot treh štafet: medobčinska štafeta Litija—Polje—Moste—Center, lokalna štafeta Janče—Polje, lokalna štafeta Podlipoglav—Kodeljevo—Moste. Štafeta bo trajala predvidoma od 8. do 10,30 ure, ko bo predala palico nosilec štafetne palice iz Centra.

KURIRČKOVA POSTA:

19. maj

Ob 12. uri na Jančah prevzem kurirčkove pošte od pionirjev iz Litije.

20. maj

Oddaja kurirčkove pošte v Centru. Zadnja predaja pošte bo letos na osnovni šoli Vide Pregarc.

PROSLAVE II. GRUPE ODREDOV NA JANČAH

21. maj

Pohod šolske mladine (za višje razrede osnovnih šol — športni dan). Člani II. grupe bodo skupinam pripovedovali o NOB. Ob 8,30 uri taborni ogenj v organizaciji ZB Janče s člani II. grupe.

22. maj

Partizansko srečanje na Jančah. Ob 10. uri slavnostni program pred domom na Jančah, ob 12. uri svečanost pri spomeniku na Tujem grmu.

24. maj

Na predvečer dneva mladosti mladinskega plesa v Zeleni jami in Vevčah.

25. maj

Od 5.—6. ure budnice v Mostah. Ob 9. uri odprtje in začetek množičnega tekmovanja pionirjev in mladincev osnovnih šol. Ob 16. uri začetek parade, v kateri bodo sodelovali športniki, taborniki in člani ljudske tehnike. Parada bo krenila od samopostrežbe na Pokopališki cesti in po Zaloški cesti na igrišče Kodeljevega, kjer bo takoj nato tekmovanje v malem nogometu, rokometu in atletski miting.

REVIIJA MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV IN GLEDALIŠKIH SKUPIN

10.—25. maja

Vsakoletna revija mladinskih pevskih zborov in revija šolskih gledaliških skupin v Titovem domu na Pokopališki cesti.

Pionirji, mladinci pozor!

V počastitev 25. obletnice vstaje jugoslovanskih narodov razpisuje uredništvo Naše skupnosti v sodelovanju z zvezo združenj borcev NOB občine Ljubljana Moste-Polje

natečaj

1. Za najboljše spise s tematiko iz NOB pod geslom: Pri-povedovali so mi!

V natečaju lahko sodelujejo pionirji od 7. do 14. leta starosti. Poleg zapisov po pripovedovanju starejših o dogodkih iz revolucije lahko pišete tudi o svojih doživljanjih iz vsakdanjega življenja. Rokopis (največ 2 strani) podpišite ter navedite naslov šole in razred;

2. Za najboljše literarne prispevke, katerih vsebina naj bi zajela leto 1941 s posebnim poudarkom na priprave in razmah vstaje v Sloveniji, pa tudi v drugih republikah pod geslom: LETO 1941!

V natečaju lahko sodeluje mladina v starosti od 15. do 20. leta starosti. Rokopis (največ pet strani) podpišite in navedite točen naslov oziroma šolo in razred.

Zaželeno je, da rokopise čimprej pošljete na uredništvo Ob Ljubljani 42, ker bomo najboljše prispevke sproti objavljali v listu.

Ob občinskem prazniku julija meseca pa bodo podeljene nagrade za najbolj uspešna dela pod 1. in 2. točko, ki jih bo izbrala posebna komisija. Vrednost nagrad znaša 100.000 starih dinarjev.

Poleg tega bo občinsko združenje borcev NOB Ljubljana Moste-Polje podelilo še posebej tri nagrade.

UREDNIŠTVO

Po pripovedovanju staršev

Nekega večera mi je mama pripovedovala, kako je izgubila svojega očeta in mamo. Prislunila sem ji.

Bilo je 11. junija zvečer, leta 1942. Straže italijanskih »alpinov« so se menjale na železniškem mostu nad Podbrdom. Noč je bila temna in streljanje se je slišalo celo noč.

Zgodaj zjutraj me je prišla poklicat mama, naj grem v prtiličje. Slutila je, da se bo nekaj hudega zgodilo. In res. Italijani so začeli streljati z mostu na vse strani in metati zažigalne bombe na poslopja. V zgodnjem jutru 12. junija 1942 je sikal goreč plamen visoko v nebo in uničeval poslopje za poslopjem. Oče je najprej odvezal psa čuvaja od gorečega kozolca. Odprl je vrata živinskega hleva in živino odvezal od jasl. Ko so konji zagledali ogenj, so se vzpeli na zadnje noge. En konj je dobil strel v vrat in padel na sredo hleva. Oče se

je umaknil streljanju za kup tesanih tramov pri cesti. Mama je reševala, kar se je reševati dalo. Ko je zadnjič nesla iz hiše, jo je pokosil strel iz mitraljeza. Očesna sem jo v sosedovo hišo. Oče je bil tudi mrtev za kupom tramov. V rokah je krčevito stiskal legitimacijo, zvesti pes čuvaj pa mu je iz krvavečih ran na vratu in glavi lizal kri. Odpeljali so ga v mrtvašnico in drugi dan je bil pogreb. Italijani so prepovedali zvo-njnje in noben sorodnik ni smel prinesiti cvetja na grob. Mamo so odpeljali v bolnišnico. Dobila je strel skozi ledvico in hrbtenico. 10 let je bila hroma in priklenjena na posteljo, dokler je ni rešila smrt groznega trpljenja...

Mama je nehala pripovedovati. Meni so stopile solze v oči, ko sem vedela, kako hudo so trpeli ljudje med vojno.

Jasna Kavčič 5. d
osn. š. Vide Pregarc

Tisk - najboljši zaveznik v NOV

Po ustanovnem kongresu KPS v letu 1937 je CK KPS pričel z obširno organizacijo ilegalnega tiskarstva, ker so oblastniki stare Jugoslavije vneto preganjale vsako besedo svobode, ki bi mogla odkrito izraziti hotenja tedanjih ljudskih množic. Zato je dal tedanji organizacijski sekretar CK KPS Tone Tomšič pobudo za ustanovitev centralne tehnike KPS, katere naloga je bila voditi ves illegalni tisk, potreben za širjenje napredne misli v vseh pokrajinah slovenskega ozemlja.

Z razkositvijo stare Jugoslavije aprila 1941 in še posebej Slovenije, ki so jo med seboj razdelili trije fašistični okupatorji, je centralna tehnika KPS dobila nove, še težje naloge. Postaviti je bilo treba nove tehnike in ilegalne tiskarne ter povečati njihovo zmogljivost v izdajanju revolucionarne literature, ki naj bi vzpodbudila slovensko ljudstvo k uporabi proti fašističnemu in nacističnemu okupatorju ter zanesila in vzdrževala odrešilno misel organiziranega narodnoosvobodilnega gibanja v okviru Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Da bi zmogla vse naloge, so v okviru centralne tehnike KPS ustanovili naslednje oddelke: tiskarski, ciklostilski, dokumentarni, radiotehnični, zveze, (kurirji) ekspedit, nabavo in odsek za gradnjo bunkerjev.

V Ljubljani, ki je bila v prvem letu fašistične okupacije središče vsega odpora proti okupatorju, so organizirali v letih 1941-1945 celo vrsto ilegalnih ciklostilskih tehnik in pet ilegalnih tiskarn, ki so v njih razmnoževali oziroma tiskali osrednje glasilo OF Slovenski poročevalec ter razno drugo politično in propagandno literaturo.

Tiskarno »Podmornica« so organizatorji ilegalnega tiska postavili v dobro skritem podzemeljskem prostoru v hiši na cesti na Brdo. »Podmornica« so jo imenovali zato, ker je v mali prostor pod hišo zaradi močvirnih tal stalno pronicala talna voda in so morali tiskarji ob deževnih dneh včasih do kolen stati v vodi, ko so tiskali na mali stroj glasilo Osvobodilna fronta, partijsko glasilo Delo, proglase in letake OF.

mladih ljudi, bo težje prireditvev in proslav v občini meseca maja v tem, da mladi ljudje — kot vsi drugi — čutijo, da se v občini nekaj spreminja, dogaja nekaj svečane, praznuje — Dan mladosti.

To pa bo moč uresničiti le ob delovnem sodelovanju z vsemi organizacijami, ki jim je vzgoja mladine dolžnost. Le tako bomo dosegli, da bo naš praznik doživetje slehernega posameznika kot tudi vseh občanov.

Prepričani smo, da bo program prireditvev in proslav ob praznovanju 25-letnice in Tedna mladosti (glej program) dal resnično praznično podobo in bolj kot kdajkoli doslej izrazil radostno vnetje in mladostni polet mladih ljudi.

Ob koncu pa še naše želje tovarišu Titu: Dragi tovariš Tito! Tudi moščanska mladina se pridružuje neštetim čestitkam ob tvojem in našem dnevu in ti želi še mnogo srečnih in ustvarjalnih delovnih dni!

Ivan Kuhar

V tej tiskarni so natisnili tudi žepno izdajo revolucionarnih pesmi pesnika — partizana Mateja Bora — Vladimirja Pavšiča z naslovom Previharimo viharje. Ta tiskarna je na tem mestu delala skoraj deset mesecev, od septembra 1941 do junija 1942, ko so jo preselili na Kozarje. Ker je italijanski okupator skušal na vse načine odkriti skrivališče tehnik in tiskarn v Ljubljani, so se morali še posebej ciklostilne tehnike večkrat seliti iz ene ulice v drugo. Poleg ti-

skarne »Podmornica« so delale v Ljubljani v letih 1942/43 še naslednje ilegalne tiskarne: »Tunel« na Emonski cesti, »Tehnika«, »Jama« ali »Truga« v Zeleni jami, »Cinkografija« na Kodeljevem in »Tiskarna Toneta Tomšiča« v Muzejski ulici, ki so jo postavili poleg tedanje italijanske kvesture ter so ji dali ime po prvem organizatorju ilegalnih tiskarn, narodnem heroju Tontu Tomšiču.

Učenci 7. c razreda
osn. š. Vide Pregarc

OB 25-LETNICI USTANOVITVE OF

Pričelo se je daniti. Obetala se je lepa nedelja. Tišina. Le tu in tam je bilo slišati kakšen šum. Beograd je še počival v spokojni tihoti aprilskega jutra. Nenadoma je bilo slišati šum. Postajal je vedno močnejši. Bobnenje. Za obzorjem je vžilo sonce, zakrila pa ga je jata bombnikov. Strašen trušč. Drugega ni bilo slišati. Toda samo nekaj trenutkov, ki pa so bili neskončno dolgi. Podiranje stavb, trušč odhajajočih letal, vpitje ljudi; vse to se je mešalo med prah in ogenj, med grozo in začudenje. Skozi oblak prahu pa je posijalo jutranje sonce, kot bi hotelo zaklicati: »Sonce sije vsem!«

Bil je 6. april 1941. leta.

25 let pozneje. Tudi danes sije sonce. Samo mi ga gledamo z drugačnimi očmi. Pozabljamo. In prav je tako. Samo vsega ne smemo pozabiti. Spomnimo se ljudi, ki danes prav tako kot mi pred 25. leti gledajo sonce skozi oblak prahu. Ali nihče ne čuti želje, da bi zaklical v svet: »Sonce sije vsem!« Naj tudi drugim sije jasno, ne pa skozi oblake dima, ognja in prahu.

Okupator je slovensko zemljo razkosal in se pripravil, da povsem iztrebi slovenski na-

rod z njegovega ozemlja. Toda slovensko ljudstvo je preprečilo ta zločinski načrt. Že 27. aprila 1941 je bila ustanovljena Osvobodilna fronta slovenskega naroda. Pobudnik je bila KPS, okrog katere so se strnile vse napredne in rodoljubne sile. OF je pozvala ves slovenski narod, da združi vse gnotne in ljudske sile v boj zoper nemški in italijanski fašizem, dokler ne bo priborjena popolna svoboda.

Slovenski narod se je vabilu odzval, kajti vedel je, da gre za njegov obstoj, da se bije za življenje in smrt. Ne kloniti! Vsako uklanjanje bi pomenilo lastno obsodbo: smrt ali sužnost. Zmagala je smelost in hrabrost naših ljudi. Ponosno lahko dvignemo glave.

25 let je minilo od takrat. 25 let je minilo, kar pravimo: »Veš, to se pa začelo takrat.« In kdaj se bo končalo za vse ljudi? Ali nismo vsi potrebni miru, dobre besede in kruha? Ali bodo morale matere še dolgo pritiskati roke na usta svojih otrok, da ne bodo slišale: »Mama, kruha!«? Živijo pač na svetu ljudje, ki nimajo svojih otrok, ki nimajo niti srca...

Janez Sokler
VIII. č. osn. š.
Ketteja in Murna

Osvobodilna fronta

Dne 6. aprila so v našo domovino nenadoma vkorakale fašistične divizije Nemcev, Italijanov, Madžarov in Bolgarov. Voditelji stare Jugoslavije so zbežali v tujino. Ljudstvo je bilo prepuščeno samemu sebi.

Ko je okupator zasedel našo domovino, je najprej oropal iz vojašnic orožje in se v njih nastanil. Nato je oropal še banke, tovarne, trgovine in drugo. Okupator je že prej podkupil generale, ki so vodili staro jugoslovansko vojsko, da bi izdali svoje ljudstvo. Staro jugoslovansko vojsko je v dvanajstih dneh sramotno premagal, vojake pa odpeljal v vojno ujetništvo.

Toda Komunistična partija ni mogla gledati vsega tega, zato je sklenila, da bo ustanovila Osvobodilno fronto. To organizacijo so ustanovili v Ljubljani v Vidmarjevi hiši pod Rožnikom. Na ustanovni sestank so prišli voditelji komunistične partije: Tone Tomšič, Edvard Kardelj, Boris Kidrič in zastopniki organizacij stare Jugoslavije, ki so bili proti okupaciji. Osvobodilna fronta je bila ustanovljena 27. aprila 1941. Imela je namen, da pridobi veliko borcev in aktivistov in da z oboroženim

bojem prežene sovražnike iz domovine. Prvi borci, ki so bili pripravljeni, da bi se bojevali proti okupatorju, so bili komunisti. Nato so šli v borbo tudi drugi zavedni Slovenci. Nastale so partizanske čete. Najprej so izvedli borci razne manjše akcije, aktivisti pa so tiskali razne časopise, letake ipd. ter jih razdelili med ljudi. Zbirali so tudi obleko, zdravila in drugo za partizane.

Ker je bilo borcev vedno več, so nastali partizanski bataljoni in odredi, ki so si upali izvesti tudi večje akcije. Hrabro so se bojevali in osvobodili so že velika ozemlja naše domovine.

Blížal se je konec vojne, Okupator je imel hude izgube. Zato je proti koncu vojne izvedel še eno ofenzivo. Tako se je hotel maščevati nad upornim ljudstvom. Toda partizanov je bilo že toliko, da so pregnali sovražnika iz domovine.

Po zmagovitem koncu lahko sodimo, kako veliko vlogo je odigrala Osvobodilna fronta med okupacijo za osvoboditev naše domovine.

Breda Kušar
4. a osn. š. Ketteja
in Murna

OB DNEVU MLADOSTI

Leto za letom praznujemo mladi dan naše pomladi in naše velike mladosti ob Titovem rojstnem dnevu — DNEVU MLADOSTI.

Dan mladosti ni le mladinski praznik, temveč je postal praznik vseh naših ljudi. Postal je praznik mladinske aktivnosti, pregled vsega, kar mladi dosegamo pri delu in v življenju. Letošnjemu praznovanju

dneva mladosti želimo dati poseben poudarek, ker ga praznujemo skupno s 25-letnico revolucije jugoslovanskih narodov, 25-letnico naše armade in 20-letnico prve mladinske delovne akcije po osvoboditvi — gradnje proge Brčko—Banovići. Tako bomo ob letošnjem praznovanju obudili spomine na te dogodke in jih vnovič povezali z našim dogajanjem pa z nalogami, ki jih ima mlada generacija pri razvijanju vrednot revolucije, narodnoosvobodilnega boja in prostovoljnega dela mladine.

Zato je letošnji dan mladosti — naš in Titov praznik — pravzaprav dan našega spomina na prehojeno pot in dan naše vere v prihodnost.

Mladi ljudje smo spoznali in vedno bolj spoznavamo, da je svobodno delo edino merilo človekove vrednosti, zato smo prežeti z idejami socializma, vedno in povsod soustvarjalci naše sedanjosti in prihodnosti.

Da bo letošnji dan mladosti resnično odraz želja in hotenja

INSTRUMENTALNA REVIJA GLASBENE ŠOLE IN ŠOLSKIH PEVSKIH ZBOROV

Sredi maja bo revija instrumentalistov glasbene šole naše občine. Nastopali bodo harmonikarski in godalni orkestri, mladinski pihalni orkester, instrumentalni in vokalni solisti in manjši vokalni ansambli.

Dne 29. maja pa bo, kot vsako leto, revija mladinskih pevskih zborov. Revija bo letos v osnovnih šolah Jarše in Polje.

Janče v besedi in sliki

Jančani so tistim, ki so jih obiskali, večkrat tožili, da se malo piše o njihovem kraju, življenju in trdem delu. Zato smo sklenili, da ob 25-letnici OF to s skromno reportažo vsaj delno popravimo. Kar smo v nekaj urah videli in zapisali, je le bežen izseček iz življenja teh skromnih in izredno gostoljubnih ljudi.

Komaj smo v Sostrem zavili z asfaltne ceste na makadamsko, že smo se vzpenjali po dokaj strmi in vijugasti cesti proti Besnici. Na oni strani hriba se odpira lep pogled na besniško dolino. Za trenutek smo se ustavili v šoli, kjer je imel svet krajevne skupnosti pravkar sejo. Marjan je naredil nekaj posnetkov in že smo odbrzeli naprej. Po nekaj kilometrih vožnje smo bili na odcepu ceste, ki vodi na Janče. Sedaj smo se vzpenjali še bolj strmo. Avto je že težko hropel. Cestišče je ilovnato in precej razorano. Tako smo se nekako pričezili v Gaberje, prijazno vasi na obronkih Janč.

KAJ PRAVI LEGENDA...

Naziv Janče verjetno izvira še iz časa turških vpadov na naše ozemlje. Tedaj so imeli tukajšnji ljudje mnogo ovac, ki so se pasle po širnih planjavah, poraslih s sočno travo. Turki so na svojih roparskih pohodih večkrat pridrveli tudi na Janče. Med njimi so bili tudi janičarji — po-

Janez Birk

zemljo in odhajajo v mesta za boljšim zaslužkom in lažjim življenjem.

SEDAJ, KO SMO OPROŠČENI DAVKOV, JE BOLJE...

V Gaberju smo se oglasili pri Janezu Birku, ali pri Kaučkovih,

ka hiša je prispevala vsaj drog. Kdor ima več zemlje, je pač prispeval več drog.

Potem je stekel pogovor o pomladanskih delih, o letini in o tem, kako je gospodarju razmesarilo levo nogo in ga je sin v zadnjem hipu pripeljal v Besnico in od tu z rešilnim avtomobilom naprej v Ljubljano.

Še nekaj posnetkov in poslovi smo se.

OTROCI SE KAR PRIDNO UČIJO

Nekako je že običaj, da, če prideš v vas, obiščeš tudi šolo. To smo storili tudi mi. Žal nismo dobili otrok pri pouku. V načrtu smo namreč imeli fotografirati jih v razredu.

Tovarišica Štefka Možina, ki skupaj z možem poučuje na tej šoli, je bila takoj pripravljena na razgovor.

— Učni uspeh na naši šoli je v glavnem zadovoljiv. Najboljši je peti razred. Neopravičenih izostankov v tem letu ni bilo — kljub temu, da nekateri otroci hodijo v šolo iz vasi, ki so od tu oddaljene dobro uro hoda, kot na primer iz Dolgega brda, Tujega grma in Vnajarjev.

Pogovor je nanesel tudi na zabavno življenje mladine. Tovarišica Možinova nam je rekla, da je vtem pogledu mladina do neke mere razdeljena. Tisti, ki so po službah v Vevčah ali v Ljubljani, si iščejo zabave tam, kmečka mladina pa hodi ob nedeljah

Avgust Pleško

nje čase »motorizirali« in jo v prostem času pobrišejo v dolino.

POZIMI HODIM VSAK DAN POVPREČNO PO 26 KM...

Pred planinskim domom smo slučajno naleteli na poštarja Avgusta Pleška, ki mu pravijo kar Gustl. Potem ko ga je Marjan »pritisnil«, smo se zapletli z Gusteljnom v zanimiv razgovor:

— Pošto raznašam tod okrog že tretje leto. V poletnem času se vozim s svojim mopedom in za to ne dobim nobenega nadomestila. Pozimi pa seveda vsako jutro ob petih pot pod noge in tako ves dan po snegu in blatu, od hiše do hiše. Ljudje so dobri in mi povsod radi postrežejo. Malo se je popraskal za ušesom in vzdihnil:

— Res težak je to kruh!

Ko je v marcu zapadel zadnji sneg, ga je bilo več kot pol metra. Gazil sem ga v celo od Tujega grma do Volavelj. Za to razdaljo potrebujem poleti dobro uro hoda, koliko pa v snegu...

Ce dobi brzojav, potem mora pustiti vso drugo pošto in odnesti najprej brzojav. V takem primeru dobi plačano 200 din od kilometra.

Domačini Gusteljna spoštujejo in so ga veseli, kadar ga zagledajo. Posebno so veseli, kadar jim prinese denar, in to predvsem upokojeanci. Brzojava se ponavadi vsi ustrašijo.

LANI NAS JE OBISKAL TOVARIS TITO...

Tovarišica Marija Semenič, ki nadomešča obolelega upravnika planinskega doma na Jančah, nam je povedala, da je v tem domu dve leti.

Stalnih gostov sedaj nimajo, poleti pa je dom vseskozi zaseden. Ob nedeljah in praznikih pridejo poleg Ljubljančanov tudi Zagrebčani. Seveda nikoli ne manjka domačinov.

Sodi, da bi imeli mnogo več gostov, kolikor bi odcep ceste od Besnice na Jančah vsaj delno izboljšali.

Dom ima 37 ležišč. Nočitev za člane planinskega društva stane 400 din, za druge pa 1200 din.

Zanimivo je, da so v domu od novega leta prodali okrog 1750 razglednic. Neprijetno je tedaj, kadar se domači fantje — ko so preveč pogledali v kozarček — stepejo med seboj; in to se večkrat pripeti.

Preden smo se poslovili, nam je tovarišica Semeničeva pokazala

la knjigo gostov, v katero so se podpisali tovariš Tito, soproga Jovanka in njuno spremstvo. S ponosom nam je pokazala tudi fotografije, na katerih je slikana s tovarišem Titom.

V MOJI HIŠI SO SPALI TOVARIŠI KARDELJ, KIDRIČ, MARINKO, KVEDER IN DRUGI...

Že se je jelo mračiti, ko smo se oglasili še pri Jožetu Mahkovicu, po domače pri Bernardu na Jančah.

Z veliko vnemo nam je pripovedoval, kako so oktobra 1942. leta pri njem spali vodilni ljudje osvobodilnega gibanja Slovenije. Zelo dobro se spominja tistih dni. Najgloblji vtis je na njega napravil pokojni Franc Rozman-Stane. Vsak večer so prepevali borbene partizanske pesmi.

Pri Bernardu se je med vojno večkrat naselil tudi štab bata-

Jože Mahkovec

ljona Dolenjskega odreda, pa tudi štab Kamniško-zasavskega odreda.

Dolgo nam je pripovedoval o pohodu II. grupe odredov. V znamenitem boju na Jančah in avgustu 1944. leta so Nemci požgali skoraj vso vas.

Mnogo gorja so prestali ti ljudje. To lahko beremo tudi z Bernardovega obličja. Marsikak utrjen in lačen partizan je našel zavetišče pri Jančah. O njihovi gotoljubnosti smo se pričeli tudi tokrat.

Temna noč se je že zgrnila na zemljo, ko smo se spuščali

Marija Semenič

v besniško dolino. V daljavi smo videli morje luči: Ljubljana. V mislih smo še vedno na Jančah, pri skromnih in gostoljubnih ljudeh. Vemo le eno: kadarkoli bomo prišli tja gor, vedno nas bodo sprejeli odprtih rok.

Zanimiv prikaz vaškega življenja na Jančah, kakor ga je videl fotoreporter

sebni elitni odredi turške vojske, v katerih so bili tudi možje iz naših krajev. Le-te so Turki kot otroke odpeljali v suženjstvo, jih prekrstili v islam ter jih vzgajali v posebnih šolah, tako da so sčasoma postali sovražniki lastnega naroda. Obstoje torej dve možnosti: ali so Janče dobile naslov po janičarjih ali pa po ovcah oziroma jancih, kot so jih navadno imenovali domačini.

Še pred vojno so tukajšnji kmetje vzgajali velike črede ovac; sčasoma — posebno po drugi svetovni vojni — so ovčjerejo skupaj z drugimi panogami kmetijstva vse bolj opuščali. Povojne družbeno gospodarske spremembe so se odrazile tudi na Jančah. Pašniki so opustili in obrasli, le tu pa tam še lahko opazimo kakšno ovčko kot spomin na nekdanjo idilo. Mladi zapuščajo

kakor se pravi po domače. Z ženo, sinom in snaho obdeluje okoli 21 ha zemlje.

— Les gre še najbolje v denar — je pripovedoval prijazen domačin, ko smo posedli okoli mize, gospodinja pa nam je nalila v kozarce domače slivovke. Težavo imamo s cesto. Treba jo bo nasuti in izkopati odtočne kanale. Najtežje je pozimi, ker je do trgovine v Besnici dobro uro hoda. Posebno težavno je, če pozimi kdo nenadoma zbolí ali pa se ponesreči. Telefon je v Besnici in preden prideš do tja, se lahko zgodi tudi najhujše. Če so visoki snežni zameti, je treba bolnike prepeljati v dolino kar na sanah ali ga celo nositi.

Hvalevredna je pobuda Jančanov, da so si v glavnem z lastnimi sredstvi in delom napeljali v vas električno razsvetljavo. Vsa-

in praznikov v Besnico ali v bližnji planinski dom na Jančah. Tada tudi kmečki fantje so se zad-

Štefka Možina

Kemična tovarna Meste

LJUBLJANA - Ob železnici

Prvi maj nekoč in danes...

Ob letošnjem praznovanju prvega maja se je naše uredništvo odločilo povprašati nekaj občanov, kako so doživljali prvomajske praznike nekoč in kaj čutijo ob njih sedaj. Preberite nekaj zapiskov.

Prvi maj pred 60 leti

Enega prav gotovo našta-rejših mošćanskih obćanov, to-variša Ivana ŠLAMBERGER-JA, poznajo malodane vse Mo-ste, še bolj pa starejši prebi-valci Sela in Zelene jame, kjer prebiva že nič manj kot 55 let. Poznajo ga zlasti na-predni ljudje, saj je bil prav on že zgodaj po prvi svetovni vojni eden prvih borcev za or-ganiziranje podružnice socia-listične stranke (komunistov) v Mostah. V času pred drugo svetovno vojno je zaradi svoje

stojno proslavili. Spomnim se tudi še, da smo se v času sta-re Avstrije navredni delavci ob tem dnevu pozdravljali s »Hoch erste Mai!«. Ob deset-letnici seveda nismo mogli praznovati prvega maja, zakaj leta 1916 je bila že prva sve-tovna vojna. Smo se ga pa spominjali sami pri sebi. Leta 1926 smo imeli zbor v Ljub-ljani pod Rožnikom, pri Čadu. Tam so pripravili veselico in s tem prikriji pravi namen na-šega sestanka — zborovanje, ki smo ga za prvi maj pripra-vili. Seveda ni bilo miru, za-kaj agenti so nam bili stalno za petami. To je bilo zlasti hu-do leta 1936, ko je bil na po-molu nov svetovni požar. Po-licijski agenti, policija in žan-darji so imeli posebno na piki nas železničarje, ki smo bili vselej v naprednih vrstah. Pri zborovanjih je bilo treba pa-ziti na vsako besedo, ker so hitro vsakogar aretirali, ki bi rekel »kaj čez državo«. Naj-lepši pa je bil zame prvi maj leta 1946, ko sem ga prazno-val v krogu svoje družine. Vsi sinovi, razen enega, ki je pa-del, so se vrnili iz partizanov, hčerke pa iz zloglasnih tabo-rišč. Bili smo torej vsi skupaj, zadovoljni, da svobodni pra-znujemo ta največji delavski praznik. Povem naj še, da me je pred vojno na vseh prvo-majskih zborovanjih spremlja-la moja pokojna žena, ki je bila tesno povezana z menoj tudi v politični dejavnosti in mi je bila pri tem v veliko oporo.

Za zaključek pa še tole: tov. Šlamberger je bil rojen 11. de-cembra 1881 v Pokošah pri Slovenski Bistrici. Na Selu se je naselil leta 1910, v Zeleni jami pa 1911. Po osvoboditvi je bil tudi, že 65 let star, eden najboljših brigadirjev prosto-voljnega dela pri obnovi do-movine na področju tedanje občine Moste.

navrednosti retroel mnogo preganjanja, sploh pa na že-leznici, kjer je bil zaposlen.

Sedaj že skoraj 85-letnega starčka smo obiskali na domu, da bi ob njegovem pripovedo-vanju oživili spomine na to, kako so v bivši Jugoslaviji in še prei raznovali Praznik de-la, 1. maj.

Ustavili smo se kar pri letu 1906 in tov. Šlamberger je, močno ostareel, dokaj s težavo pobrskal po svojem spominu in pripovedoval takole:

»Da, prvič sem praznoval 1. maj leta 1906 v Borovnici, kjer sem bil zaposlen pri železnici. Seveda smo železničarji to praznovo organizirali v svojem krogu, a smo ta praznik do-

sil partizanstvo, saj je morala mati z njim in enoletnim bra-tom bežati pred »črno roko« iz Ljubljane, kjer pa ni odnehala v svojem delu. Med premiki po partizanskem ozemlju, v nevarnosti pred okupatorji in belogardisti je Lada pripelja-la pot tudi v kočevski Rog,

Lado Sluga

kjer so ga ob nemški ofenzivi morali za tri dni zaviti v spal-no vrečo in zakopati v gozdu, v sneg. Sicer pa je bil — v bol-nici v Rigi — zelo priljub-ljen med ranjenimi borci. V letu 1944 je z letalom celo od-letel v Bari, nato pa kmalu nazaj v Biograd na moru ter v Vinodol, kjer je bil njegov

Moj najlepši prvi maj

VINKO JAKLIČ, star 50 let, kadrovik v javnih skladiščih, nam pripoveduje:

Vse medvojne 1. maje sem preživel v internaciji: 1. maja leta 1942 sem bil v Gonarsu, leta 1943 v Reniciju, v letu

1944 in 1945 pa v nemških ta-boriščih Dora in Ravensbrück.

Spominov na kakršnokoli praznovanje v taboriščih ni-mam, čeprav smo se zlasti v italijanskih taboriščih tega dne zavedali. Lakota je bila tista, ki je človeku odvzela vsakr-šno veselje in voljo.

V nemških taboriščih pa je bilo v tem pogledu še slabše. Če povem po pravici: ko sem bil leta 1944 v Dori, sploh ni-sem vedel za datum. Teror, la-kota in težko delo so nas uni-čevali. Vse naše misli so bile usmerjene le v to, kako se ohraniti in čim dlje zdržati. Nekateri tudi takih misli niso imeli več in so izgubili vsako upanje na rešitev, jaz pa sem vedel, da mora priti konec nemškega terorja in sem zato vso svojo voljo združil, da vzdržim in ne podležem.

Ceprav pravim, da se v in-ternaciji prvih majev nisem zavedal, pa mi bo prav 1. maj 1945 ostal v trajnem spominu.

Aprila 1945. leta so nas Nemci stalno premeščali iz ta-borišča v taborišče. Največkrat

oče nekaj časa komandant mesta. Ob osvoboditvi so se vrnili v Slovenijo.

— Kako ste doslej preživali prvi maj leta 1946 in 1956 ter kako ga boste letos, — smo ga pobarali.

Leta 1946 sem bil star 5 let. Teda nas je oče naložil na motor Harley Davidson in nas odpeljal v Ljubljano na prvo-majsko parado. To je bilo za-me kot majhnega dečka čudo-vito doživetje. Popoldne pa smo se odpeljali na veselico v Dragomelj. To so bili seveda moji prvi prvomajski koraki v svobodi. Leta 1956 pa sem praznoval prvi maj z delom. Oče je kupil v Spodnji Zadob-rov majhno hišo, kjer še se-daj živi, in smo jo morali ob-noviti ter popravljati. Bil sem star 15 let in sem se učil. Sku-paj s sorodniki sem v prazni-kih ob 1. maju pomagal očetu pri zidarskih delih in za zaba-vo seveda ni bilo časa. Prvo nam je bil dom, ki smo si ga po tolikih letih odsotnosti tako zaželeli. In letos? Mladinska organizacija v Saturnusu se pripravlja na kulturni spored za proslavo 1. maja, ki jo bo-mo organizirali v Titovem do-mu za našo mladino in za za-stopnike mladine drugih de-lovni organizacij v Mostah. Dela pa še ne bo zmanjkalo, ker se pripravljamo na pohod okoli partizanske Ljubljane ter na proslavo 45-letnice naše tovarne, ki bo v maju. Sam bom 1. maj preživel doma, ker imam majhno hčerko in si dom šele urejam. Za zabavo spet ne bo časa. Vsej mladin v naši občini pa želim ob 1. ma-ju veliko razvedrila in delov-nih uspehov.

POLDE RIHAR

Se ne 72 let star je moral, strit od prizadevanj pri dolgoletnem delu in od naporov, ki mu jih je priza-dejal zlasti okupator med minulo svetovno vojno, zaključiti svojo življenjsko pot tovariš Polde Ri-har, eden od zelo znanih borcev za odpor proti okupatorjem in njiho-vim domačim hlapcem. Rojen je bil 15. novembra 1894 v Ljubljani, kjer je dokončal tudi šole in bil, vse do svoje upokojitve, poštni uslužbenec.

V mladosti je posvetil večji del svojega prostega časa telovadbi, ki mu je v kasnejšem življenju navr-gla veliko fizično odpornost, da je zdržal vse nadaljnje težave v boju

za obstoj. Prvo svetovno vojno je preživel na ruski fronti in se je kasneje aktivno vključil v oktobr-sko revolucijo. Prav v tej revolu-ciji je spoznal samega sebe in pravični boj za pravice delovnega člo-veka. S temi idejami prežet je bil vseskozi na strani zatiranih in je kot tak tudi leta 1941 čutil za svojo moralno dolžnost, da začne delo v Osvobodilni fronti. S to dejavnost-jo je začel na pošti kot sekretar OF, kasneje pa je sodeloval na te-renu Nove Jarše. Domači izdajalci pa niso mirovali in zato je moral tov. Rihar v zapor, kamor ga je v prvih dneh leta 1944 odgnal Ge-stapo. Zaprt je bil najprej v Ljub-ljanskih zaporih in tam silovito mučen, nato pa so ga poslali v nemška koncentracijska taborišča. Trnova pot pokojnega Riharja se je spet nadaljevala. Prišel je znova v Ljubljano na mučenje, a je zdr-žal. Zaradi njega ni bil nihče iz-dan, zakaj Polde je bil neomajen in trden! Kako zaveden je bil on in njegova družina, kaže tudi žrtev njegovega najstarejšega sina Pol-dega, ki je padel v partizanih leta 1944.

Tov. Rihar tudi po osvoboditvi ni prenehal z delom. Bil je več let tajnik ZVVI NOB in tudi tajnik društva upokojencev Jarše-Zelena jama.

Ob tem delu pa je končno oma-gal za vedno, do konca svojega življenja kot pošten značaj, kot iskren tovariš in pomočnik ljudem v njihovih težavah in bridkosti. Naj mu bo lahka domača zemlja!

Tri dni zakopan v snegu

O tem, kako je doživljal praznik 1. maja doslej in kako ga namerava praznovati letos, smo se pogovarjali s 25-letnim ključavničarjem in mladinskim funkcionarjem v tovarni Sa-turnus, tov. Ladom SLUGO, pri tem pa izvedeli nekaj zelo zanimivih okoliščin iz njego-vega življenja.

Lado Sluga je bil rojen prav prve mesece našega narodno-

osvobodilnega boja, 5. junija 1941 v Zalogu. Njegova mla-dost pa je bila takoj v začet-kih burna. Oče, ki je sedaj re-zervni kapetan JLA, je bil že leta 1937 španski borec, takoj ob začetku NOB leta 1941 se je aktivno vključil v to giba-nje in nato partizani vse do osvoboditve. Tudi mati je bila vseskozi aktivistka. Mali Lado je torej že leta 1943 oku-

Partizani v Vinodolu; drugi od leve mali Lado, za njim njegov oče

TOVARIŠKO SREČANJE NA JANČAH

Ob obletnici bojev II. grupe odredov na Jančah bo v nedeljo, 22. maja, na Jančah

TOVARIŠKO SREČANJE

Ob 10. uri dopoldne bo pred planinskim domom koncert vevškega pihalnega orkestra in združenega pevskega zbora iz Dolskega in Jevnice ter kratka spominska svečanost.

Na svidenje na Jančah 22. maja!

Olma Ljubljana
Pokopališka 5

Uspeh orodnih telovadcev iz Zelene jame 9. MAJ V SPOMINIH

Konec aprila je bilo v Ljubljani republiško prvenstvo za pionirke, mladinke in članice v orodni telovadbi. Prvič po dolgih letih so zopet nastopili telovadci iz naše občine, in sicer telovadci društva TVD Partizan iz Zelene jame. Uvrstili so se po izbiri na okrajnem prvenstvu Ljubljana, ker so mladinke II. razreda dosegle 2. mesto, pionirke višjega razreda pa 3. mesto. Uvrstitev ekip na republiškem prvenstvu je bila sicer slabša, in sicer so bile mladinke sedme, pionirke pa pete, izreden uspeh pa so dosegle posameznice. V drugem razredu mladink je še ne 14-letna Maja Labovič (ki bi lahko tekmovala še pri pionirkah, kot celotna vrsta mladink Zelene jame) kljub temu, da ji je spodrsnilo v vaji na bradlji, osvojila odlično tretje mesto in se kot prva ženska tekmovalka iz naše občine uvrstila v republiško reprezentanco za mladinke. V vaji na gredi je ta tekmovalka dosegla najboljšo oceno tekmovalke, in sicer 9,90 točke. Smolo je imela Vida Perišič, ki bi se zanesljivo plasirala med prvih 8 tekmovalk, toda po spodrsnjaju v parterju in na bradlji je zasedla šele 12. mesto, toda med 70 tekmovalkami iz vse Slovenije. Poleg teh so v vrsti mladink nastopile še Ksenija Kelbl, Bernarda Müller in Milka Podlogar.

Pri pionirkah v višjem razredu so nastopile za vrsto Zelene jame tekmovalke, ki bodo še pri-

hodnja leta nastopale v razredu pionirk. Ekipno sicer niso uspele, zablestela pa je Barbka Jankovič z odličnim 4. mestom.

Novi začetki orodne telovadbe segajo le leto dni nazaj. Toda v tem letu trdega dela so dosegli telovadci mesto med najboljšimi v Sloveniji. Želimo, da bodo šli po tej poti tudi naprej, za dosežene uspehe pa čestitamo vsem, posebno še njihovu trenerju Jožetu Mavriču, ki ima pri tem največ zaslug.

NAMIZNI TENIS V ZALOGU

Nedavno je bilo odigrano namiznoteniško prvenstvo Zalog za pionirje in mladince v izvedbi TVD Partizan. Prvenstva se je udeležilo 20 igralcev. V mladinski konkurenci je proti pričakovanju zmagal pionirski prvak Dušan Zidan. Pri pionirjih sta boljše igre prikazala Bogo Meršol in Prezelj, pri mladincih pa sta zasedla drugo in tretje mesto Semrov in Pangršič. V konkurenci dvojic je prišlo do presenečenja, ko je prvo mesto zasedel par Zidan-Meršol z zmago nad favorizirano dvojico Semrov-Pangršič.

x x x

Ekipa pionirjev Zalog v postavi Dušan Zidan, Prezelj in Bogo Meršol je visoko premagala ekipo TVD Partizan Dolsko z 8 : 1.

Rezultati z republiškega turnirja v Ljubljani — ekipno: mladinci: NTK TRIGLAV : ZALOG 5 : 0, pio-

nevskega motorista, ki je kdovekam dirjal.

V Mostah so torej ostali le domobranci in teh smo se bali. Vedeli smo, da so zadnje dni še nevarnejši in da je črna roka na Urhu hitela s svojim krvavim delom. Odločili smo se, da v primeru nočne preiskave nikomur ne odpremo. S strahom smo prisluškovali korakom in skozi zatemnjena okna opazovali ulico. Bolj kot kdajkoli smo se bali trkanja in znanega ukaza: »Odprite, preiskava!«

Ze nekaj dni pred 9. majem se je Ljubljana pripravljala na prihod partizanske vojske. Iz mesta je nekdo prinesel velik zavitek tiskanih zastavic z rdečo zvezdo. Razdelili smo jih znancem in aktivistom. po

Ponoči smo slišali še nekaj strelor, ropot motorjev in drugoga dne Nemcev ni bilo več. Le tu in tam si lahko videl kakega do zob oboroženega

nirji: NTK TRIGLAV : ZALOG 5 : 1.

V konkurenci posameznikov so vsi igralci Zalog izpadli že v prvih kolih. Največ uspeha je imela dvojica Semrov-Pangršič, ki se je uvrstila na dobro 16. mesto med 120 tekmujočimi iz vse Slovenije.

VILKO SLUGA

Ze nekaj dni pred 9. majem se je Ljubljana pripravljala na prihod partizanske vojske. Iz mesta je nekdo prinesel velik zavitek tiskanih zastavic z rdečo zvezdo. Razdelili smo jih znancem in aktivistom. po

Ze nekaj dni pred 9. majem se je Ljubljana pripravljala na prihod partizanske vojske. Iz mesta je nekdo prinesel velik zavitek tiskanih zastavic z rdečo zvezdo. Razdelili smo jih znancem in aktivistom. po

Ustanovitev TD Ljubljana Moste-Polje

V petek, 8. aprila letos, je bil sklican v dvorani občinske skupščine ustanovni občni zbor Turističnega društva Ljubljana Moste-Polje.

V uvodni besedi je predsednik iniciativnega odbora Vili Flisek pojasnil navzočim namen ustanovitve tega društva in naloge, ki ga čakajo. Med drugim je poudaril, da so Moste edina občina v Jugoslaviji, ki do sedaj ni imela svojega turističnega društva.

Po razpravi so bila sprejeta pravila društva in program dela ter izvoljena upravni in nadzorni odbor. Za predsednika društva je bil izvoljen Vili Flisek, ki je obenem tudi zastopal društvo kot delegat na obnem zboru ljubljanske turistične zveze.

Naloge, ki so si jih zastavili, so predvsem naslednje: vključiti v društvo čim več članov iz sosesk in iz delovnih organizacij, povezati se z vsemi

hišah pa so ženske šivale velike slovenske zastave.

Toda 8. maja tudi domobranci ni bilo več videti. Pač, pozno popoldne je po železniški stezi, iz mesta proti Mostam, prikorakala domobranska patrulja, v kateri sta bila tudi Moščana Rihard Bojerman in Marko Kremžar. Ljudje, ki so bili ob šoli, so se razbežali, le devetletna Olga Šermetova in enajstletna Anči Prelčeva, ki sta šli ob šolski ograji, nista slutili, da se bliža nevarnost. Nenadoma se je usula toča strelor po obeh otrokih, ki sta skušala uteči. Bilo je prepozno; po nekaj metrih sta obe deklici smrtno zadeti obležali.

To je bilo tudi zadnje dejanje štiriletnega terorja!

Drugo jutro je vzhlo sonce svetlejše in večje...

organizacijami in društvi, ki so zainteresirana za razvoj turizma in rekreacije, kot so počitniška zveza, taborniki, društva prijateljev mladine, počitniška skupnost, lovska zveza itn.

Po drugi strani pa bo TD tesno sodelovalo z organi občinske skupščine, s krajevnimi skupnostmi, sindikati, gospodarskimi organizacijami in podobno. Društvo bo prav tako skrbelo za turistično vzgojo prebivalstva kakor tudi za strokovno usposabljanje turističnih delavcev. V ta namen bodo organizirali zanimiva predavanja, prebvaljali barvne filme in podobno. Predvsem bo treba čimprej opraviti turistično »inventuro« na območju naše občine.

Pred pričetkom obnega zbora so predvajali nekaj zanimivih filmov s turistično vsebino, ki jih je posnel prof. Mirko Kambič.

II. revija gledaliških skupin naše občine

Gledališka skupina Zadvor je na reviji nastopila z igro Avtobusno postajališče

Kot smo že poročali, je bila od 20. marca do 3. aprila v Zadvoru II. revija gledaliških skupin naše občine. V kulturno prosvetnih društvih naše občine je gledališka dejavnost najbolj razvita. Aktivno delajo dramske

skupine DPD Moste, Zadvor in Zalog ter dramske skupine kulturno umetniških društev v Dolskem, Senožetih in Javoru, Lipoglavu in Prežganju.

Revija ni imela tekmovalnega namena, temveč je bila pred-

vsem pregled amaterske gledališke dejavnosti. Žal ta pregled ni bil popoln, saj zaradi predvsem tehničnih ovir na reviji niso nastopile gledališke skupine z Lipoglavu, iz Senožeti, Dolskega in s Prežganja.

Letošnja revija je pokazala v primerjavi z lansko napredek tako v izbiri del, kakor tudi v samem podajanju. Posebej velja to omeniti za gledališki skupini z Javora in iz Most, ki sta se tako pridružili skupinam, že prej delujočim na zadovoljivi ravni.

HARMONIKARSKI ORKESTER V PULJU

Harmonikarski orkester naše glesbene šole je bil povabljen v Pulj na revijo harmonikarskih orkestror Jugoslavije, ki je bila 23. in 24. aprila, 25. aprila pa je bilo posvetovanje o problemih harmonikarskih zborov in harmonikarskega pouka v Jugoslaviji. Na reviji je zbor nastopil z Würthnerjevo uverturo v D-duru in Hermannovo skladbo Morje.

Poleg harmonikarskega zbora naše šole je zastopal Slovenijo še harmonikarski orkester Svobode Sentvid.

Nove odločbe o stanarini

V mesecu aprilu bodo stanovalci prejeli nove odločbe o stanarini. Odločbe so sestavljene in stanarina določena na podlagi zapisnika o točkovanju, ki je bilo opravljeno v mesecu februarju. Verjetno nekateri stanovalci ne bodo zadovoljni s točkovanjem, oziroma z odločbami.

V zvezi s tem je zaželeno, da se stanovalci v takem primeru nemudoma obrnejo na pristojno strokovno službo pri stanovanjskem podjetju Ljubljana Moste-Polje v Proletarski ulici št. 4/V soba št. 6, kjer bodo dobili vsa potrebna pojasnila ali pa bodo uveljavili svoje zahteve. V upravičenih primerih bo stanovanjsko po-

djetje popravilo točkovanje in tudi odločbe. Rok za pritožbo bo začel veljati od dneva, ko bo stanovalac prijavil svojo zahtevo. V vsakem primeru pa naj se stanovalci, ki se s točkovanjem ne strinjajo, prijavijo v roku 15 dni po prejemu odločbe pri strokovni službi SP.

Stanovanjsko podjetje želi namreč, da bi vse morebitne spore rešili z medsebojnim razumevanjem in sodelovanjem. Zato naj bi se posamezniki posluževali zakonite pravice, to je pritožbe, šele potem, v kolikor ne bi dosegli soglasja s strokovno službo pri stanovanjskem podjetju.

Stanovanjsko podjetje Ljubljana Moste-Polje

Kolinska tovarna hranil Ljubljana

Velika pomoč sodobnim gospodinjam so: »EVO EKSPRES« polpripravljena jedila:

- srpski pasulj
- leča
- rižota
- djuveč

»EVO EKSPRES« jedila so pripravljena po strokovnih receptih in iz izbranih surovin. Kuhati je treba LE PAR MINUT!

Poizkusite jih in prepričali se boste, da so poceni in odličnega okusa!

KOLINSKA — LJUBLJANA

Sodobna gospodinja nima več toliko časa za pripravo jedil in kuho kot nekoč. Kolinska tovarna hranil je prav zaradi tega pripravila širok izbor

EVO ZELENJAVNIH ZAČIMB

To so že kompletne začimbe, sestavljene po preizkušenih receptih. Te EVO zelenjavne začimbe omogočajo gospodinjam, da lahko pripravijo v vsakem letnem času hitro in poceni okusna jedila.

Priporočamo vam poizkusite:

- EVO zelenjavno začimbo za juhe in prikuhe
- EVO zelenjavno začimbo za djuveč
- EVO zelenjavno začimbo za srpski pasulj
- EVO zelenjavno začimbo za rižoto
- EVO zelenjavno začimbo za preliv testenin
- EVO gobe in zelenjavna začimba za omako
- EVO zelenjavna začimba za ričet

KOLINSKA — LJUBLJANA

PODJETJE

Protektor — Vulkan

LJUBLJANA, ŠMARTINSKA CESTA 64

protektira vse dimenzije avto plašče, popravlja in vulkanizira vse vrste plašče in zračnic in izdeluje razne gumijaste tehnične predmete ter razna tesnila iz penaste gume za tesnitev karoserij.

Kolektiv podjetja »PROTEKTOR-VULKAN« Ljubljana se priporoča. — Poslužujte se uslug in proizvodov, katere izdeluje

Delovne organizacije občine Ljubljana Moste-Polje

ČESTITAJO K 1. MAJU — DELAVSKEMU PRAZNIKU

ČREVARNA

LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 95

MINERAL

INDUSTRIJA NARAVNEGA IN UMETNEGA KAMNA. —

LJUBLJANA, INDUSTRIJSKA CESTA

ŽIMA

LJUBLJANA — FUŽINE

LJUBLJANA-FUŽINE

tovarna ščetarskih in žimarskih izdelkov — Ljubljana — Fužine
PROIZVAJA: tapetniško žimo vseh kvalitet, kvalitetne ščetke iz žime in žice, zidarske in pleskarske čopiče, sortirano ščetino, ki jo tudi izvaža. Svojim cenjenim odjemalcem se toplo priporoča!

Industrija transportnih in hidravličnih strojev LJUBLJANA-MOSTE, Industrijska cesta.

INDOS

PROIZVAJAMO: baterijske viličarje VE-600, baterijske viličarje
 VE-1000, dieselske viličarje
 VD-1500, dieselske viličarje VD-2500

TOVARNA CELULOZE, PAPIRJA IN KARTONA

Vevče-Medvode-Količevo

sedež Vevče, LJUBLJANA-POLJE. Ustanovljena leta 1842

IZDELUJE: sulfatno celulozo, pinotan, brezlesne in srednje fine papirje za grafično in predelovalno industrijo kakor tudi za široko potrošnjo.

Kuler-papirje v raznih barvah, kartone, rastrirane papirje ter pelur-papirje v raznih barvah!

izolirka

Ljubljana Moste

telefon 313-557 in 316-852

ZA HIDROIZOLACIJE

bitumenske strešne lepenke, ibitol-bitumenska raztopina, bitumenske mase za temelje, strehe, bitumenske paste za strehe, bitumenski kit.

ZA GRADNJO CEST

bitumenske emulzije, rezani bitumen, bitumenske mase za fuge.

ZA ANTIKOROZIJO

ibitol lak, bitumenska pasta za avtomobile.

ZA TERMO-AKUSTIČNE IZOLACIJE

mineralna vlakna, styropor, stramit

ZA ELEKTROIZOLACIJE

izolirane bergmanske cevi, bitumenske mase za kable. V zvezi s problemi uporabe izolacijskih materialov se obračajte na tehnično informativno službo »IZOLIRKE«, kjer boste solidno postreženi.

Teol Ljubljana, Zaloška c. 54

TOTRA

LJUBLJANA, ZGORNJA HRUŠICA 14

TOVARNA POZAMENTERIJE, POZAMENTERIJSKIH STROJEV IN IZDELKOV PLASTIKE — Telefoni: 317-635, 317-735, 348-041, komerciala-tekstil 23-174, plastika 22-716, obrat tekstilna 49-022, plastike 48-030.

PROMETNO PODJETJE

Ljubljana

Živilski kombinat

Žito

Ljubljana - Šmartinska 154

1. Živilski kombinat »Žito« — Ljubljana, Šmartinska c. 154 DE — Uprava.
2. Živilski kombinat »Žito« — Ljubljana, Samova 10 DE — pekarna Ljubljana, Samova 10.
3. Živilski kombinat »Žito« — Ljubljana, Šmartinska c. 154 DE — Ljubljana DE — Pekatete DE — pekarna Šmartinska c. 1 DE — Trgovina »ŽITO« — Domžale, »ŽITO« — Lesce, »ŽITO« — Novo mesto in »ŽITO« — Vrhnika.

Tovarna kleja

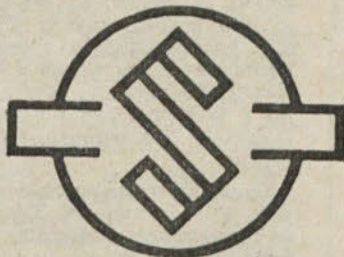
Šmartinska cesta 50
 Ljubljana

IZOLIT

LJUBLJANA MOSTE — PROLETARSKA 4

Telefoni: komerciala 315-120, direktor 315-471, skladišče 48-008

MONTAŽNO PODJETJE za hidroizolacije, toplotne izolacije, zvočne izolacije, hladilne izolacije, antikorozijske izolacije.

SATURNUS

kovinsko predelovalna
 industrija - embalaža-
 avtooprema
 LJUBLJANA

Agrokombinat

Emona

LJUBLJANA

Zdravstveni dom

dr. MIHA KAMIN

Ljubljana-Moste

Stanovanjsko podjetje

Ljubljana Moste-Polje

Proletarska 4/V

Javna

skladišča

Šmartinska c. 152

Toplarna

u gradnji

Ljubljana

Naša SKUPNOST

GLASILO SZDL LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Ureja uredniški odbor, glavni in odgovorni urednik Bogdan Šturm. Naslov: Uredništvo in uprava NSK, Ljublj Ob Ljubljani 42/II. telefon 317-990. Tekoči račun pri NB Ljubljana, občinski odbor SZDL Ljubljana Moste-Polje, Naša skupnost 503-8-211. Celotna naročnina 360 N. dinarjev, polletna 180 N. dinarjev, posamezna številka 0,30 N. dinarjev. Tisk ČZP Kočevski tisk, Kočevje. Kliseji ČZP Ljudska pravica, Ljubljana. Poština plačana v gotovini.